

RP 109/2013 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om punktskatt på sötsaker, glass och läskedrycker

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om punktskatt på sötsaker, glass och läskedrycker ändras. Det föreslås att punktskatten på läskedrycker graderas i två nivåer. Punktskatten på läskedrycker som innehåller över 0,5 procent socker ska enligt förslaget höjas till 22 cent per liter färdig dryck. Punktskatten på övriga läskedrycker kommer att hållas kvar på nuvarande nivå, 11 cent per liter. Skatten på dryckpulver som innehåller socker höjs från 95 cent till 140 cent per kilogram. Det föreslås också att kosttillskott,

synnerligen energifattiga livsmedel för särskilda näringsändamål avsedda för viktkontroll och läkemedelspreparat inte ska omfattas av skatten och att beskattningen av pulver och koncentrat som används vid tillverkning av drycker preciseras.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2014 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2014.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
1.1 Lagstiftning	3
1.2 Praxis	3
Konsumtion och prisutveckling	3
Skatteintäkter	4
1.3 Bedömning av nuläget	4
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	5
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	6
3.1 Ekonomiska konsekvenser	6
3.2 Hälsomässiga konsekvenser	7
3.3 Konsekvenser för företag	7
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	7
5 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER	8
DETALJMOTIVERING	8
1 LAGFÖRSLAG	8
2 IKRAFTTRÄDANDE	9
LAGFÖRSLAG	10
Lag om ändring av lagen om punktskatt på sötsaker, glass och läskedrycker	10
BILAGA	11
BILAGA	13
PARALLELLTEXT	13
Lag om ändring av lagen om punktskatt på sötsaker, glass och läskedrycker	13
BILAGA	15
BILAGA	16

ALLMÄN MOTIVERING

1 1 Nuläge

1.1 Lagstiftning

För läskedrycker har det i Finland från och med 1940 tagits ut accis. I och med EU-medlemskapet 1995 fogades bestämmelserna om accis på sötsaker och läskedrycker samman till en enda lag om sötsaks- och läskedrycksaccis (1474/1994). I samband med att sötsaksaccisen slopades förblev bestämmelserna om läskedrycksaccis i kraft och lagens namn ändrades genom lag 1092/1998 till lagen om läskedrycksaccis. År 2002 ändrades skattebeloppet till euro och avrundades neråt till 4,5 cent per liter.

Lagen om punktskatt på sötsaker, glass och läskedrycker (1127/2010), nedan lagen om punktskatt på sötsaker, trädde i kraft vid ingången av 2011. Bestämmelserna om läskedrycksaccis fogades till lagen om punktskatt på sötsaker. Med stöd av lagen om punktskatt på sötsaker tas punktskatt i stor utsträckning ut på läskedrycker, som anses inbegripa lemonad, mineralvatten, drickfärdig saft, koncentrat som används vid tillverkning av saft, dryckesingredienser i fast form och drycker som endast innehåller lite alkohol. De skattepliktiga produkterna anges i skattetabeller enligt produktgrupper genom hänvisning till tulltariffnumren i fråga. Med tulltariffnummer avses sådana nummer i den kombinerade nomenklaturen som nämns i EU:s tulltaxa. Samtidigt höjdes läskedrycksaccisen från 4,5 cent till 7,5 cent per liter och skattebasen utvidgades till naturligt mineralvatten och vissa drycker som innehåller mjölk. Punktskatten fastställs enligt mängden färdig dryck, vilket innebär att för drycker som ska spädas ut, såsom saftkoncentrat, fastställs punktskatten på basis av utspädningsförhållandet. De skattepliktiga produkternas nummer och skattebeloppen framgår av skattetabell 2 i bilagan till lagen.

Vid ingången av 2012 höjdes punktskatten på läskedrycker genom lag 1318/2011 till 11 cent per liter och 95 cent per kilogram för dryckesingredienser i fast form.

För drycker som innehåller alkohol tas punktskatt ut enligt lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker (1471/1994), nedan lagen om accis på alkohol. Lagen om accis på alkohol omfattar drycker vars alkoholhalt är över 1,2 volymprocent samt öl vars alkoholhalt är över 0,5 volymprocent. På drycker vars alkoholhalt är under 1,2 volymprocent och öl vars alkoholhalt är under 0,5 volymprocent tas punktskatt ut enligt lagen om punktskatt på sötsaker.

Skattefria är enligt lagen om punktskatt på sötsaker t.ex. läskedrycker som används som råvaror vid industriell produktion av andra livsmedel eller vid tillverkning av sådana läkemedel som avses i läkemedelslagen (395/1987) samt livsmedel för speciella medicinska ändamål, modersmjölksersättning, barnmat och bantningspreparat.

I punktskattelagen (182/2010) föreskrivs om förfaranden för punktbeskattning av sötsaker, glass och läskedrycker, verkställande av beskattningen, skattskyldighet, skattefrihet och skattekontroll.

1.2 Praxis

Konsumtion och prisutveckling

År 2012 beskattades cirka 820 miljoner liter produkter som omfattas av punktskatten på läskedrycker. Lemonadernas andel av den inhemska försäljningen av läskedrycker uppgår till något under hälften och ungefär en tredjedel av lemonaderna är konstgjort sötade produkter. Safternas andel av den totala läskedrycksförsäljningen uppgår till drygt en tredjedel, och mineralvattnens och andra vattnens andel till ungefär en sjättedel.

År 2012 minskade konsumtionen av punktskattepliktiga drycker med cirka fem procent. Det är dock svårt att uppskatta skattehöjningens inverkan på konsumtionen. Läskedrycks-skattens andel av produktpriset är trots skattehöjningarna alltjämt liten och därmed uppskattades även skattehöjningens inverkan på produktpriset bli liten, i snitt något under 2,5 procent. Priserna på lemonader steg dock år 2012 med drygt sju procent och priserna på

mineral- och källvatten med nästan nio procent. Utvecklingen av priserna på läskedrycker kommer således att påverkas i hög grad även av andra faktorer.

Höjningarna av punktskatten på läskedrycker uppskattas ha ökat resandeförseln. Mängden olagligt importerade produkter har inte kunnat uppskattas.

Skatteintäkter

År 2012 uppgick punktskatteintäkterna från sötsaker, glass och läskedrycker till 197 miljoner euro, varav läskedryckernas andel stod för 88 miljoner euro, dvs. nästan hälften. Skatteintäkterna från läskedrycker ökade med över 40 procent från året innan till följd av skattehöjningen. År 2013 förväntas skatteintäkterna från läskedrycker ligga på ungefär samma nivå.

1.3 Bedömning av nuläget

Punktskatten på läskedrycker har under de senaste två åren höjts från 4,5 cent till 11 cent per liter färdig dryck. Skattebasen för punktskatten på läskedrycker omfattar en stor mängd olika alkoholfria drycker. Skattenivån och skattens andel av priset är fortfarande relativt låga.

En av finansministeriet tillsatt sockerskattearbetsgrupp har utrett hur väl sötsaksskatten fungerar. Arbetsgruppen lämnade sin slutrapport den 31 januari 2013. Enligt arbetsgruppen har sockrets samband med fetma, kroniska sjukdomar och tandhälsa lyfts fram i ett flertal undersökningar. Arbetsgruppen fäste särskild vikt vid den ökade konsumtionen av sockerhaltiga produkter bland barn och unga och ansåg att skattestyrningen i fråga om sockerhaltiga produkter ska fokusera på att minska barns och ungas sockerkonsumtion. Den gällande sötsaksskatten omfattar produkter som är onödiga med tanke på näringsvärdet och som i synnerhet konsumeras av barn och unga. Ur denna synpunkt anser arbetsgruppen att skatten främjar hälsosamma kostvanor. Enligt arbetsgruppen visar undersökningar att det är motiverat av hälsoskäl att beskatta särskilt sötsaker, söta mellanmålsprodukter och läskedrycker. Vidare ansåg arbetsgruppen att det är motiverat

att beskatta läskedrycker som sötats med sötningsmedel, eftersom konsumtionen av dessa bör begränsas med tanke på bl.a. tandhälsan, och att det ur denna synvinkel inte är motiverat att läskedrycker som sötats med andra medel än socker befrias från skatt. Beskattningen ska enligt slutrapporten på samma sätt som för närvarande inriktas även på safter och vatten med tillsats av sötningsmedel eller aromämne, eftersom safter och saftdrycker är en betydande sackaroskälla i synnerhet bland barn. Enligt kostrekommendationerna bör man dricka vatten. Arbetsgruppen föreslog också att den gällande skattebasen kan preciseras till socker- och chokladöverdragna kex. Dessutom framhöll man att skattenivån för sockerfria produkter kan sänkas genom att skatten graderas i två klasser.

Efter att sötsaksskatten infördes har även beskattningen av bantningspreparat med mycket lågt energiinnehåll blivit aktuell. Utanför tillämpningsområdet för lagen om punktskatt på sötsaker står bantningspreparat, vilka regleras i handels- och industriministeriets beslut (904/1997). Numera finns det även dietiska produkter med mycket lågt energiinnehåll på marknaden. På grund av sitt lägre energiinnehåll omfattas dessa inte av handels- och industriministeriets beslut. Dietiska produkter med mycket lågt energiinnehåll betraktas som kompletta kostersättningar för viktkontroll även i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 609/2013 i juni 2013 om livsmedel avsedda för spädbarn och småbarn, livsmedel för speciella medicinska ändamål och komplett kostersättning för viktkontroll och om upphävande av rådets direktiv 92/52/EEG, kommissionens direktiv 96/8/EG, 1999/21/EG, 2006/125/EG och 2006/141/EG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/39/EG och kommissionens förordningar (EG) nr 41/2009 och (EG) nr 953/2009. Dietiska produkter med mycket lågt energiinnehåll bör jämföras med bantningspreparat och även lämnas utanför sötsaksskattens tillämpningsområde.

Skatten omfattar drickfärdiga drycker och även livsmedelspreparat som lämpar sig för tillverkning av läskedrycker, t.ex. olika koncentrat, pulver och brustabletter. Sådana produkter kan också räknas till de kosttillskott

som regleras i livsmedelslagstiftningen. I syfte att klarlägga begränsningen av skattebasen är det enligt förslaget ändamålsenligt att lämna kosttillskotten utanför beskattningen.

Sötsaker och läskedrycker som används vid tillverkning av läkemedel som avses i läkemedelslagen är skattefria enligt lagen om punktskatt på sötsaker. Syftet med bestämmelsen är att läkemedel som innehåller ingredienser som omfattas av sötsaksskatten ska befrias från skatten. En aktuell fråga är hur man ska förhålla sig till en skattepliktig produkt som också är ett läkemedel. Begränsningen av skattebasen bör preciseras även för läkemedlens del.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

Propositionen baserar sig på statsminister Jyrki Katainens regerings beslut om ramarna för statsfinanserna 2014–2017. Enligt rambeslutet höjs punktskatten på läskedrycker år 2014 så att de årliga skatteintäkterna ökar med 55 miljoner euro. År 2014 ska denna skattehöjning enligt rambeslutet endast gälla läskedrycker.

Syftet med propositionen är att öka statens skatteintäkter och att samtidigt styra konsumtionen av läskedrycker mot produkter med låg sockerhalt.

Finländarna konsumerar mycket socker, över rekommendationerna för intag i nästan samtliga åldersgrupper. Det finns forskning om finländarnas intag av sackaros. Intaget av sackaros är störst bland unga vuxna. Intagsrekommendationerna överskrids hos män i åldern 25–34 år, kvinnor i åldern 25–54 år och barn. Bland barn och unga och bland män är sockerhaltiga drycker den viktigaste sackaroskällan. I fråga om barn bör man notera att det rekommenderade maxintaget av sackaros dagligen överskrids för nästan 80 procent av treåringarna.

Enligt statens näringsdelegation ska man främja användningen av vatten som törstsläckare. Man kan dricka 1–2 dl juice och nektar per dag vid måltider, men de lämpar sig inte som törstsläckare och ersätter inte frukter. Inte heller andra safter rekommenderas för dagligt bruk. Energihaltiga läskedrycker ingår inte i en sund kost. Lätt-

drycker som inte innehåller energi är att rekommendera i stället för energihaltiga drycker, men de ska inte konsumeras för ofta.

Punktskatten på läskedrycker ska enligt förslaget graderas i två nivåer i syfte att förbättra skattestyrningen och styra konsumtionen mot sockerfria produkter. I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1924/2006 om näringspåståenden och hälsopåståenden om livsmedel, nedan förordningen om hälsopåståenden, definieras sockerfria produkter. Ett påstående om att en produkt är sockerfri får endast göras om produkten innehåller högst 0,5 g socker per 100 g eller 100 ml. I propositionen föreslås att punktskatten på sockerfria drycker som uppfyller definitionen i förordningen om hälsopåståenden ska hållas kvar på nuvarande nivå, 11 cent per liter, medan punktskatten på övriga läskedrycker ska höjas från 11 cent till 22 cent per liter färdig dryck. Samtidigt föreslås det att punktskatten på andra än sockerfria dryckes ingredienser höjs från 95 cent till 1,4 euro per kg.

Det föreslås att även lagens tillämpningsområde preciseras med avseende på preparat för viktkontroll. Utanför beskattningen står numera endast de bantningspreparat som anges i handels- och industriministeriets beslut (904/1997), dock inte produkter som används för motsvarande ändamål men som är mer energibegränsade än bantningspreparat. Det föreslås att även dietiska produkter med mycket lågt energiinnehåll lämnas utanför beskattningen.

Lagen om punktskatt på sötsaker ska enligt förslaget dessutom preciseras så att produkter som uppfyller kriterierna för kosttillskott lämnas utanför beskattningen. Punktskatt tas numera ut på kosttillskott om dessa ingår i de skattepliktiga tullnumren. Kosttillskott regleras i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/46/EG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om kosttillskott. Direktivet har genomförts genom jord- och skogsbruksministeriets förordning om kosttillskott (78/2010), nedan förordningen om kosttillskott. Enligt förordningen är kosttillskott livsmedel som saluhålls i avdelade doser i form av komprettor, piller, kapslar eller vätska. Kosttillskott är avsedda att komplettera en normal kost eller på annat sätt inverka

på människans näringsmässiga eller fysiologiska funktioner genom de näringsämnen eller andra ämnen som kännetecknar dem. Eftersom kosttillskott till sitt ändamål och sina doser avviker från de skattepliktiga produkterna är det motiverat att lämna dem utanför beskattningen.

På den finländska marknaden finns enligt uppskattning cirka 3 500–4 000 olika kosttillskott. En aktör i livsmedelsbranschen som tillverkar, låter tillverka eller importerar kosttillskott ska anmäla detta till Livsmedelssäkerhetsverket Evira. Kommunerna och Tullen övervakar att kosttillskottsanmälningarna är korrekta i samband med inspektioner och undersökningar.

I propositionen föreslås det att även läkemedel lämnas utanför beskattningen. Preparat som saluhålls som läkemedel ska ha en licens från eller vara registrerade av Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea. Fimea utövar tillsyn över läkemedel samt tillverkningen, distributionen, marknadsföringen och försäljningen av dem. Det föreslås också en precisering i skatteta-bell 2 som begränsar skatten till att omfatta endast sådana koncentrat och dryckpulver som är avsedda att användas för framställning av drycker.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

Som en följd av höjningen av punktskatten på läskedrycker beräknas statens skatteintäkter årligen öka med ungefär 55 miljoner euro jämfört med en situation där skattenivåerna inte ändras. Med beaktande av tidpunkten för betalningen av punktskatterna samt de skattskyldigas möjlighet att förbereda sig för de föreslagna ändringarna uppgår ökningen av skatteintäkterna 2014 till cirka 50 miljoner euro.

Propositionen har inga konsekvenser för andra indirekta skatteintäkter. Mervärdesskattens totala intäkter beräknas inte öka till följd av de föreslagna ändringarna. En eventuell höjning av priset på läskedrycker kan öka det belopp som inflyter i mervärdesskatt från de skattepliktiga produktgrupperna, men samtidigt förmodas höjningen minska det be-

lopp som inflyter från annan konsumtion. Således har ändringen ingen betydande inverkan på det totala belopp som inflyter.

Eftersom skattenivån för sockerfria läskedrycker, såsom mineralvatten och konstgjort sötade läskedrycker, kvarstår på nuvarande nivå begränsas skattehöjningens priset till endast sockerhaltiga läskedrycker. Det finns ingen omfattande statistik över hur skattebasen för läskedrycker fördelar sig på dels sockerhaltiga, dels sockerfria drycker, men man har uppskattat att drygt två tredjedelar av de skattepliktiga dryckerna innehåller socker. Priserna på dessa drycker stiger till följd av skattehöjningen med drygt nio procent i snitt.

Det bör noteras att priserna på läskedrycker varierar tämligen kraftigt och att prisändringen till följd av skattehöjningen därför varierar i hög grad beroende på produktens pris. För de dyraste produkterna kan den relativa skattebördan av punktskatten fortsättningsvis vara mycket liten trots att skatten fördubblas. T.ex. priset på en 0,5 liters lemonadflaska uppskattas stiga med 3–5 procent till följd av skattehöjningen, medan medelpriset på en 1,5 liters lemonadflaska uppskattas stiga med nästan 10 procent. Priserna på de förmånligaste safterna och saftdryckerna uppskattas däremot stiga med 11–12,5 procent i snitt. Priserna på saftkoncentrat kan stiga med över 20 procent. Vid bedömningarna har man antagit att skattehöjningen överförs helt på priserna.

Enligt undersökningar som utnyttjar internationellt och finländskt material om konsumtion reagerar efterfrågan på läskedrycks-skattepliktiga produkter på prisändringar. Vid uppskattningen av minskningen av konsumtionen har man använt en priselasticitet på -0,9 som fås genom undersökningarna. Konsumtionen av sockerhaltiga drycker uppskattas därmed minska med cirka åtta procent. En del av minskningen i konsumtionen av sockerhaltiga drycker kommer sannolikt att ersättas med ökad konsumtion av sockerfria läskedrycker och safter samt mineralvatten, som omfattas av den lindrigare skattesatsen. Den totala konsumtionen av drycker som omfattas av läskedrycksskatten uppskattas därför minska med cirka fem procent.

Dessutom bör man beakta att en del av minskningen av den skattepliktiga konsumtionen ersätts med en ökad resandeförsel. På den inre marknaden kan privatpersoner skattefritt för eget bruk köpa läskedrycker från andra medlemsstater. Särskilt på grund av läskedryckers goda hållbarhet kan importen och dess andel av den totala konsumtionen öka, men effekten förväntas bli obetydlig.

Köpkraften på basis av de disponibla inkomsterna minskar till följd av höjningen av läskedrycksskatten med cirka 0,05 procentenheter. Liksom vid andra punktskatteshöjningar är effekten för låginkomsttagare relativt större än för höginkomsttagare. Den inverkan höjningen av punktskatten på läskedrycker har på inflationen beräknas vara 0,06 procent, dvs. ändringen av konsumentprisindex förutspås på grund av skattehöjningen vara 0,06 procentenheter högre än utan höjningen. Detta innebär att den offentliga ekonomins utgifter som är bundna till konsumentprisindex beräknas öka något till följd av skattehöjningen.

3.2 Hälsomässiga konsekvenser

Syftet med propositionen är att utöka statens intäkter, men samtidigt också att styra konsumtionen mot produkter som innehåller mindre socker. Skattehöjningen antas överföras till konsumentpriserna, varvid konsumtionen av dessa produkter förväntas minska. Empiriska undersökningar har tydligt visat att efterfrågan på läskedrycker reagerar på prisändringar. Minskad konsumtion av sockerhaltiga läskedrycker har enligt undersökningar en hälsofrämjande effekt. Det är dock mycket svårt att bedöma storleken på kostnadsbesparingarna till följd av detta.

3.3 Konsekvenser för företag

Punktskatteshöjningen kan öka den administrativa bördan för vissa skattskyldiga, eftersom de i beskattningen måste särskilja mellan sockerfria och sockerhaltiga drycker. Samtidigt dämpas ökningen av bördan av att sockerfria produkter i beskattningen definieras i enlighet med förordningen om hälsopåståenden. Skattskyldiga som använder hälso-

påståendet om sockerfria produkter känner till kriterierna för påståendet.

En sänkning av den inhemska efterfrågan på produkterna kan medföra tryck på företagen att sänka den inhemska produktionsnivån, flytta produktionen till drycker som inte omfattas av skatten eller som omfattas av en lägre skattesats. Dessutom kan punktskatten på läskedrycker, i situationer där konkurrensen är hård, inte nödvändigtvis överföras helt på priserna.

4 Beredningen av propositionen

Skattehöjningsförslaget grundar sig på regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering och de skattepolitiska riktlinjerna i rambeslutet våren 2013.

Propositionen har beretts vid finansministeriet i samarbete med Tullen. I beredningen har man beaktat sockerskattearbetsgruppens utredning och slutsatser. Arbetsgruppen anförde att skattenivån kan sänkas för sockerfria produkter genom att skatten graderas i två klasser enligt gränsvärdet för sockerhalt i förordningen om hälsopåståenden. I propositionen har även sockerskattearbetsgruppens slutrapport och rapportens källmaterial utnyttjats.

Utlåtanden om propositionen begärdes av social- och hälsovårdsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, Tullen, Konkurrensverket, Institutet för hälsa och välfärd, Livsmedelssäkerhetsverket Evira, Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea, Finlands näringsliv rf, Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto ry, Mehu- ja säilyketeollisuusyhdistys, Akava rf, Finlands fackförbunds centralorganisation FFC rf, Tjänstemannacentralorganisationen STTK, Finlands Livsmedelsarbetareförbund SEL rf, Naturprodukt Grossisternas Förbund i Finland rf, Centralhandelskammaren, Päivittäistavarakauppa ry, Företagarna i Finland rf, Skattebetalarnas Centralförbund rf och Finlands Konsumentförbund rf.

I utlåtandena ansågs uteslutandet av läkemedel och kosttillskott vara lyckat, medan skattehöjningen för sockerhaltiga läskedrycker bemöttes både negativt och positivt. En högre skattenivå för sockerhaltiga drycker ansågs positiv i synnerhet med tanke

på barns och ungas hälsa, och propositionen i sig ett lyckat steg på väg mot beskattning av konsumtion och negativa effekter. I vissa utlåtanden bedömde man att skatteändringen i fråga om sockerhaltiga drycker inte kommer att påverka konkurrensläget nämnvärt. Man önskade också att beskattningen på hälsobaserade grunder utvecklas vidare och att lägre skatter på hälsosamma livsmedel övervägs.

I näringslivets utlåtanden ansågs höjningen av skatten på läskedrycker vara oskäligen och de hälsomässiga och sociala konsekvenserna av propositionen ifrågasattes. Höjningen ansågs försvaga konkurrenskraften inom handeln och internationella företags investeringsbeslut. Beskattningen enligt utspädningsförhållande ansågs särskilt orättvis. Skattehöjningen betraktades också som en sporre till gräimport och resandeförsel. I flera utlåtanden konstaterades det att gradering utifrån sockerhalt är en arbetsam och dyr ändring för aktörerna, och en övergångsperiod på minst sex månader önskades.

På basis av utlåtandena kompletterades propositionen med en bestämmelse om att bantningspreparat med mycket lågt energiinnehåll inte ska omfattas av lagens tillämpningsområde.

5 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2014 och avses bli behandlad i samband med den. Den föreslagna höjningen av punktskatten på läskedrycker hänför sig till en regeringsproposition som gäller ändring av lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker och som har lämnats i samband med budgetpropositionen för 2014. I den propositionen föreslås att punktskatten på mycket svaga alkoholdrycker ska höjas i överensstämmelse med den höjning av punktskatten på läskedrycker som nu föreslås.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1 §. *Tillämpningsområde.* I paragrafens 3 mom. föreskrivs om produkter som inte omfattas av tillämpningsområdet och på vilka ingen punktskatt därmed tas ut. Momentets 4 punkt ändras så att utöver de bantningspreparat som avses i punkten även särskilt energifattiga dietiska produkter för viktkontroll lämnas utanför beskattningen. Livsmedel med mycket lågt energiinnehåll, som även kallas VLCD-produkter (very low calorie diet), innehåller mindre energi än bantningspreparat och används för motsvarande ändamål. VLCD-produkter är sådana livsmedel för särskilda ändamål som avses i jord- och skogsbruksministeriets förordning om livsmedel för särskilda ändamål (121/2010), och lansering av dem på marknaden ska anmälas till Evira.

Till paragrafens 3 mom. fogas en ny 5 punkt om kosttillskott och en ny 6 punkt om läkemedel, så att produkter som fyller kriterierna för kosttillskott och läkemedel lämnas utanför beskattningen. Som kosttillskott ska betraktas produkter som uppfyller de kriterier

och plikter som anges i jord- och skogsbruksministeriets förordning om kosttillskott (78/2010), vilken utfärdats med stöd av livsmedelslagen (23/2006), och som t.ex. gäller förpackningspåskrifter och marknadsföring.

Kosttillskott är livsmedel som saluhålls i avdelade doser i form av komprett, piller, kapslar eller vätska. Kosttillskott är avsedda att komplettera en normal kost eller på annat sätt inverka på människans näringsmässiga eller fysiologiska funktioner genom de näringsämnen eller andra ämnen som kännetecknar dem. En aktör i livsmedelsbranschen som tillverkar, låter tillverka eller importerar kosttillskott ska anmäla detta till Evira. En anmälan ska göras även när preparatets sammansättning i fråga om de ämnen som kännetecknar det ändras eller när preparatet försvinner från marknaden. Enligt förordningen om kosttillskott ska förpackningar med kosttillskott utöver de allmänna påskrifterna bl.a. vara försedda med termen kosttillskott, ange mängderna av de ämnen som kännetecknar kosttillskottet i den dagliga dosen och den rekommenderade dagliga dosen

samt uppgift om att denna inte får överskridas.

I momentet lämnas även sådana läkemedelspreparat som avses i läkemedelslagen (395/1987) utanför beskattningen. Enligt 4 § i läkemedelslagen avses med läkemedelspreparat ett läkemedel som

1) tillverkats eller importerats i enlighet med denna lag,

2) är avsett att användas som läkemedel och som

3) säljs eller på annat sätt överläts till förbrukning i säljförpackning.

Enligt 20 a § i läkemedelslagen förutsätter försäljning av ett läkemedelspreparat till allmänheten eller annat utlämnande av ett läkemedelspreparat till konsumtion att Fimea har beviljat tillstånd för preparatet eller registrerat det i enlighet med denna lag eller att en institution inom Europeiska unionen har beviljat försäljningstillstånd för preparatet. Utanför tillämpningsområdet lämnas sådana läkemedelspreparat som beviljats försäljningstillstånd eller registrerats.

Preparat som saluhålls som läkemedel ska ha en licens från eller vara registrerade av Fimea. Fimea utövar tillsyn över läkemedel samt tillverkningen, distributionen, marknadsföringen och försäljningen av dem. Läkemedel får säljas till allmänheten endast på apotek eller filialapotek eller i medicinskåp. Traditionella växtbaserade preparat samt homeopatiska och antroposofiska preparat får även säljas i livsmedelsaffärer. I samband med beviljandet av försäljningstillstånd eller registreringen bestämmer Fimea var preparatet får saluföras.

2 §. Definitioner. I paragrafen föreskrivs om definitioner. Till paragrafens 1 mom. fogas en ny definition på sockerfria produkter som endast gäller produkter i punktskatteta-bell 2 och inte sötsaker och glass enligt punktskatteta-bell 1. I bilaga 1 till förordningen om hälsopåståenden föreskrivs om kriterierna för näringspåståenden. Ett påstående om

att ett livsmedel är sockerfritt får endast göras om produkten innehåller högst 0,5 g sockerarter per 100 g eller 100 ml. Sockerfria läskedrycker ska enligt förslaget definieras på motsvarande sätt i denna lag.

Sockerfria drycker är då bland annat vissa mineralvatten och konstgjort sötade lemonader.

Med sockerarter avses här i enlighet med jord- och skogsbruksministeriets förordning om näringsvärdesdeklaration för livsmedel (588/2009) monosackarider och disackarider som förekommer i livsmedel, dock inte polyoler.

3 §. Skattebelopp. Paragrafens 3 mom., som gäller omvandling av mängden dryckes-ingredienser i fast form som innehåller konstgjort sötningsmedel till att svara mot söthetsgraden för sackaros, ska upphävas. Enligt förslaget ska den skatt som tas ut på dryckesingredienser graderas i två nivåer: sockerfria och andra ingredienser. Eftersom det i punktskatteta-bell 2 särskilt föreskrivs om skattebeloppet för sockerfria produkter, såsom artificiellt sötade ingredienser, ska paragrafens 3 mom. upphävas som onödigt.

Bilaga. Skatteta-bell 2 ändras enligt de höjningar som föreslås och definitionen på produktgrupp 2 ändras. Av nummer 2106 omfattar skatten endast produkter som inte innehåller alkohol eller högst 1,2 volymprocent alkohol och som är avsedda att användas för framställning av drycker. Ändringen preciserar vilka produkter som omfattas av skatten, som nu gäller produkter som lämpar sig för framställning av läskedrycker.

2 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Med stöd av vad som anförts ovan förelägs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om punktskatt på sötsaker, glass och läskedrycker

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om punktskatt på sötsaker, glass och läskedrycker (1127/2010) 3 § 3 mom.,
ändras 1 § 3 mom. 4 punkten, 2 § 1 mom. 3 punkten och punktskattetablell 2 i bilagan,
 av den punktskattetablell 2 i bilagan sådan den lyder i lag (1318/2011), och
fogas till 1 § 3 mom. nya 5 och 6 punkter samt till 2 § 1 mom. en ny 4 punkt som följer:

1 §

Tillämpningsområde

 Denna lag tillämpas inte på följande produkter:

4) bantningspreparat som uppfyller de krav på sammansättning som föreskrivs i handels- och industriministeriets beslut om bantningspreparat (904/1997) samt synnerligen energifattiga livsmedel för särskilda näringsändamål avsedda för viktkontroll,

5) kosttillskott som uppfyller de krav som föreskrivs med stöd av livsmedelslagen (23/2006),

6) läkemedelspreparat som avses i 4 § i läkemedelslagen (395/1987) och som under de

förutsättningar som anges i 20 a § i nämnda lag kan säljas till allmänheten.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med -----

3) *läskedrycker* de produkter som avses i punktskattetablell 2 i bilagan,

4) *sockerfria* produkter som nämns i punktskattetablell 2 och som innehåller monosackarider och disackarider, dock inte polyoler, högst 0,5 gram per 100 gram eller 100 milliliter.

 Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 16 september 2013

Statsminister

JYRKI KATAINEN

Finansminister *Jutta Urpilainen*

*Bilaga***PUNKTSKATTETABELL 2**

Tulltariff-nummer	Produkt	Produkt-grupp	Skatte-belopp
2009	Frukt- och bärsaft (inbegripet druvmust) samt grönsakssaft, ojäst och utan tillsats av alkohol, även med tillsats av socker eller annat sötningsmedel (med en alkoholhalt av högst 0,5 volymprocent)	1	22,0 cent/l
	- sockerfria	1A	11,0 cent/l
ur 2106	Livsmedelsberedningar, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans: — produkter, icke alkoholhaltiga eller med en alkoholhalt av högst 1,2 volymprocent, lämpliga att användas för framställning av läskedrycker:		
	— —dryckesingredienser i fast form	2	1,4 €/kg
	- sockerfria	2A	95 cent/kg
	— — andra	3	22,0 cent/l
	- sockerfria	3A	11,0
2201	Vatten, inbegripet naturligt eller konstgjort mineralvatten samt kolsyrat vatten, utan tillsats av socker eller annat sötningsmedel eller av aromämne; is och snö	4A	11,0 cent/l
2202	Vatten, inbegripet mineralvatten och kolsyrat vatten, med tillsats av socker eller annat sötningsmedel eller av aromämne, samt andra alkoholfria drycker, med undantag av frukt- och bärsaft samt grönsakssaft enligt nr 2009 (med en alkoholhalt av högst 0,5 volymprocent)	5	22,0 cent/l
	- sockerfria	5A	11,0 cent/l
ur 2204	Vin av färska druvor, inbegripet vin som tillsatts alkohol; druvmust, annan än sådan enligt nr 2009 (med en alkoholhalt av mer än 0,5 volymprocent): — med en alkoholhalt av högst 1,2 volymprocent	6	22,0 cent/l
	- sockerfria	6A	11,0 cent/l
ur 2205	Vermouth och annat vin av färska druvor, smaksatt med växter eller aromatiska ämnen (med en alkoholhalt av mer än 0,5 volymprocent): — med en alkoholhalt av högst 1,2 volymprocent	7	22,0 cent/l
	- sockerfria	7A	11,0 cent/l
ur 2206	Andra jästa drycker t.ex. äppelvin (cider), päronvin och mjöd; blandningar av jästa drycker samt blandningar av jästa drycker och alkoholfria drycker, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans (med en alkoholhalt av mer än 0,5 volymprocent): — med en alkoholhalt av högst 1,2 volymprocent, med undantag av blandningar av öl och alkoholfria drycker	8	22,0 cent/l

	- sockerfria	8A	11,0 cent/l
ur 2208	Odenaturerad etylalkohol (etanol) med en alkoholhalt av mindre än 80 volymprocent; sprit, likör och andra spritdrycker (med en alkoholhalt av mer än 0,5 volymprocent): — drycker med en alkoholhalt av högst 1,2 volymprocent: — — kolsyrade		
	- sockerfria	9	22,0 cent/l
	— — andra	9A	11,0 cent/l
	- sockerfria	10	22,0 cent/l
ur 3302	Blandningar av luktämnen samt blandningar (inbegripet alkohollösningar) på basis av ett eller flera luktämnen, av sådana slag som används som råvaror inom industrin; andra beredningar baserade på luktämnen, av sådana slag som används för framställning av drycker: — av sådana slag som används inom livsmedelsindustrin eller vid industriell tillverkning av drycker: — — av sådana slag som används vid tillverkning av drycker, med en alkoholhalt av högst 1,2 volymprocent		
	- sockerfria	10A	11,0 cent/l
		11	22,0 cent/l
ur 3824	Kemiska produkter samt preparat från kemiska eller närstående industrier (inbegripet sådana som består av blandningar av naturprodukter), inte nämnda eller inbegripna någon annanstans: — mineralsaltlösningar lämpliga för tillverkning av drycker		
	- sockerfria	11A	11,0 cent/l
		12	22,0 cent/l
	- sockerfria	12A	11,0 cent/l

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av lagen om punktskatt på sötsaker, glass och läskedrycker

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om punktskatt på sötsaker, glass och läskedrycker (1127/2010) 3 § 3 mom.,
ändras 1 § 3 mom. 4 punkten, 2 § 1 mom. 3 punkten och punktskattetablell 2 i bilagan, av
dem punktskattetablell 2 i bilagan sådan den lyder i lag 1318/2011, och
fogas till 1 § 3 mom. nya 5 och 6 punkter samt till 2 § 1 mom. en ny 4 punkt som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

1 §

Tillämpningsområde

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas inte på följande produkter:

4) bantningspreparat som uppfyller de krav på sammansättning som föreskrivs i handels- och industriministeriets beslut om bantningspreparat (904/1997).

Denna lag tillämpas inte på följande produkter:

4) bantningspreparat som uppfyller de krav på sammansättning som föreskrivs i handels- och industriministeriets beslut om bantningspreparat (904/1997) *samt synnerligen energifattiga livsmedel för särskilda näringsändamål avsedda för viktkontroll,*

5) *kosttillskott som uppfyller de krav som föreskrivs med stöd av livsmedelslagen (23/2006),*

6) *läkemedelspreparat som avses i 4 § i läkemedelslagen (395/1987) och som under de förutsättningar som anges i 20 a § i nämnda lag kan säljas till allmänheten.*

2 §

2 §

Definitioner

Definitioner

I denna lag avses med

I denna lag avses med

3) läskedrycker de produkter som avses i punktskattetablell 2 i bilagan.

3) *läskedrycker* de produkter som avses i punktskattetablell 2 i bilagan,

4) *sockerfria* produkter som nämns i

14
Gällande lydelse

RP 109/2013 rd
Föreslagen lydelse

punktskattetabell 2 och som innehåller monosackarider och disackarider, dock inte polyoler, högst 0,5 gram per 100 gram eller 100 milliliter.

3 §

För dryckes ingredienser i fast form som innehåller konstgjort sötningsmedel tas en punktskatt ut som motsvarar det i ingrediensen ingående konstgjorda sötningsmedlets mängd omvandlad så att den motsvarar söthetsgraden för sackaros.

3 §

(3 mom. upphävs)

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bilaga

Gällande lydelse

PUNKTSKATTETABELL 2

Tulltariff-nummer	Produkt	Produkt-grupp	Skatte-belopp
2009	Frukt- och bärsaft (inbegripet druvmust) samt grönsakssaft, ojäst och utan tillsats av alkohol, även med tillsats av socker eller annat sötningsmedel (med en alkoholhalt av högst 0,5 volymprocent)	1	11,0 cent/l
ur 2106	Livsmedelsberedningar, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans: — produkter, icke alkoholhaltiga eller med en alkoholhalt av högst 1,2 volymprocent, lämpliga att användas för framställning av läskedrycker: — —dryckesingredienser i fast form — — andra	2 3	95 cent/kg 11,0 cent/l
2201	Vatten, inbegripet naturligt eller konstgjort mineralvatten samt kolsyrat vatten, utan tillsats av socker eller annat sötningsmedel eller av aromämne; is och snö	4	11,0 cent/l
2202	Vatten, inbegripet mineralvatten och kolsyrat vatten, med tillsats av socker eller annat sötningsmedel eller av aromämne, samt andra alkoholfria drycker, med undantag av frukt- och bärsaft samt grönsakssaft enligt nr 2009 (med en alkoholhalt av högst 0,5 volymprocent)	5	11,0 cent/l
ur 2204	Vin av färska druvor, inbegripet vin som tillsatts alkohol; druvmust, annan än sådan enligt nr 2009 (med en alkoholhalt av mer än 0,5 volymprocent): — med en alkoholhalt av högst 1,2 volymprocent	6	11,0 cent/l
ur 2205	Vermouth och annat vin av färska druvor, smaksatt med växter eller aromatiska ämnen (med en alkoholhalt av mer än 0,5 volymprocent): — med en alkoholhalt av högst 1,2 volymprocent	7	11,0 cent/l
ur 2206	Andra jästa drycker t.ex. äppelvin (cider), päronvin och mjöd; blandningar av jästa drycker samt blandningar av jästa drycker och alkoholfria drycker, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans (med en alkoholhalt av mer än 0,5 volymprocent): — med en alkoholhalt av högst 1,2 volymprocent, med undantag av blandningar av öl och alkoholfria drycker	8	11,0 cent/l
ur 2208	Odenaturerad etylalkohol (etanol) med en alkoholhalt av mindre än 80 volymprocent; sprit, likör och andra spritdrycker (med en alkoholhalt av mer än 0,5 volymprocent):		

	— drycker med en alkoholhalt av högst 1,2 volymprocent:		
	— — kolsyrade	9	11,0 cent/l
	— — andra	10	11,0 cent/l
ur 3302	Blandningar av luktämnen samt blandningar (inbegripet alkohollösningar) på basis av ett eller flera luktämnen, av sådana slag som används som råvaror inom industrin; andra beredningar baserade på luktämnen, av sådana slag som används för framställning av drycker:		
	— av sådana slag som används inom livsmedelsindustrin eller vid industriell tillverkning av drycker:		
	— — av sådana slag som används vid tillverkning av drycker, med en alkoholhalt av högst 1,2 volymprocent	11	11,0 cent/l
ur 3824	Kemiska produkter samt preparat från kemiska eller närstående industrier (inbegripet sådana som består av blandningar av naturprodukter), inte nämnda eller inbegripna någon annanstans:		
	— mineralsaltlösningar lämpliga för tillverkning av drycker	12	11,0 cent/l

*Bilaga**Föreslagen lydelse***PUNKTSKATTETABELL 2**

Tulltariff-nummer	Produkt	Produktgrupp	Skattebelopp
2009	Frukt- och bärsaft (inbegripet druvmust) samt grönsakssaft, ojäst och utan tillsats av alkohol, även med tillsats av socker eller annat sötningsmedel (med en alkoholhalt av högst 0,5 volymprocent)	1	22,0 cent/l
	- sockerfria	1A	11,0 cent/l
ur 2106	Livsmedelsberedningar, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans:		
	— produkter, icke alkoholhaltiga eller med en alkoholhalt av högst 1,2 volymprocent, lämpliga att användas för framställning av läskedrycker:		
	— — dryckesingredienser i fast form	2	1,4 €/kg
	- sockerfria	2A	95 cent/kg
	— — andra	3	22,0 cent/l
	- sockerfria	3A	11,0 cent/l

2201	Vatten, inbegripet naturligt eller konstgjort mineralvatten samt kolsyrat vatten, utan tillsats av socker eller annat sötningsmedel eller av aromämne; is och snö	4A	11,0 cent/l
2202	Vatten, inbegripet mineralvatten och kolsyrat vatten, med tillsats av socker eller annat sötningsmedel eller av aromämne, samt andra alkoholfria drycker, med undantag av frukt- och bärsaft samt grönsakssaft enligt nr 2009 (med en alkoholhalt av högst 0,5 volymprocent)	5	22,0 cent/l
	- sockerfria	5A	11,0 cent/l
ur 2204	Vin av färska druvor, inbegripet vin som tillsatts alkohol; druvmust, annan än sådan enligt nr 2009 (med en alkoholhalt av mer än 0,5 volymprocent): — med en alkoholhalt av högst 1,2 volymprocent	6	22,0 cent/l
	- sockerfria	6A	11,0 cent/l
ur 2205	Vermouth och annat vin av färska druvor, smaksatt med växter eller aromatiska ämnen (med en alkoholhalt av mer än 0,5 volymprocent): — med en alkoholhalt av högst 1,2 volymprocent	7	22,0 cent/l
	- sockerfria	7A	11,0 cent/l
ur 2206	Andra jästa drycker t.ex. äppelvin (cider), päronvin och mjöd; blandningar av jästa drycker samt blandningar av jästa drycker och alkoholfria drycker, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans (med en alkoholhalt av mer än 0,5 volymprocent): — med en alkoholhalt av högst 1,2 volymprocent, med undantag av blandningar av öl och alkoholfria drycker	8	22,0 cent/l
	- sockerfria	8A	11,0 cent/l
ur 2208	Odenaturerad etylalkohol (etanol) med en alkoholhalt av mindre än 80 volymprocent; sprit, likör och andra spritdrycker (med en alkoholhalt av mer än 0,5 volymprocent): — drycker med en alkoholhalt av högst 1,2 volymprocent: — — kolsyrade	9	22,0 cent/l
	- sockerfria	9A	11,0 cent/l
	— — andra	10	22,0 cent/l
	- sockerfria	10A	11,0 cent/l
ur 3302	Blandningar av luktämnen samt blandningar (inbegripet alkohollösningar) på basis av ett eller flera luktämnen, av sådana slag som används som råvaror inom industrin; andra beredningar baserade på luktämnen, av sådana slag som används för framställning av drycker: — av sådana slag som används inom livsmedelsindustrin eller vid industriell tillverkning av drycker: — — av sådana slag som används vid tillverkning av drycker, med en alkoholhalt av högst 1,2 volymprocent	11	22,0 cent/l
	- sockerfria	11A	11,0 cent/l

ur 3824

Kemiska produkter samt preparat från kemiska eller närstående industrier (inbegripet sådana som består av blandningar av naturprodukter), inte nämnda eller inbegripna någon annanstans:
— mineralsaltlösningar lämpliga för tillverkning av drycker
- sockerfria

12	22,0 cent/l
12A	11,0 cent/l